El bolló de Torrebesses

maig 2010

"... a Torrebesses va votar el 45,9% de les persones amb dret per fer-ho, assolint la segona participació més alta de la comarca dels 14 pobles on es va realitzar la consulta."

"... la primera orquestra que trobem al nostre poble té la seva data d'inici a principis del segle passat..."

elbollodetorrebesses@hotmail.com

l'editorial

Els pobles petits com el nostre pateixen una manca de recursos en general, la qual cosa en el millor dels casos supleix la proximitat a la ciutat de Lleida. Aquesta manca de recursos afecta tots els àmbits de la vida dels torrebessins/es, incloent l'àmbit laboral i econòmic, el serveis de suport a les famílies, transports,... i també el cultural, el formatiu o la inexistència d'uns canals de participació ciutadana que transcendeixin l'àmbit municipal.
I és en aquest context on s'ha de destacar el paper les associacions i les activitats que aquestes realitzen. En vàrem tenir un excel·lent exemple durant la celebració de la Consulta sobre la independència, on sense el suport de les quals no s'hauria pogut ni fer l'acte ni assolir uns percentatges de participació que molts partits i institucions desitjarien. I en tornarem a tenir una immillorable mostra durant el mes de maig amb la vintena de xerrades, tallers i activitats que es realitzaran en el marc la Primavera cultural.
Com veiem, la participació ciutadana és la que dóna resposta a la manca de recursos que hem anomenat; és per això que us convidem a no quedar-vos a casa i gaudir de tot el que es durà a terme les properes setmanes.
Bona primavera cultural!

NOTA

El Consell de Redacció del Bolló de Torrebesses es reserva el dret de publicar articles o cartes d'opinió firmats amb pseudònims o com a anònims sempre i quan arribin degudament identificats amb nom, cognoms i DNI al correu electrònic de la publicació.

horaris

Ajuntament:
dll-dv: 11.30-13.00
Farmàcia:
dll-dv mati: 10.30-11.30
tarda: 18.00-19.00
Metge:
dll-dv: 9.00 / dj: 12.00
Perruqueria:
dll-dv tarda
ds: tot el dia
Marina Pifarré
(assessora jurídica)
dm: 18.00-21.00
Treballador/a social:
consultar horaris a l'Ajuntament

l'equip

Consell de redacció:
Raquel Farré, Eunís Font, Albert Vilà
Capçalera, vinyeta i passatemps:
Artur Ribes
Fotografia portada:
Aleix Duaigües
Maquetació:
Aurembiaix Cases

Amb la col·laboració de l'Ajuntament de Torrebesses i amb la participació lliure de tot el veïnat.
elbollodetorrebesses@hotmail.com
Número dipòsit:
L-132-2008

el sumari

p2 l'editorial, horaris, vinyeta
p3 torrebesses decideix
p4 l'ajuntament informa, joves
p5 fem salut, dones
p6 jubilats, ampa
p7 el reportatge
p8 l'article
p9 primavera cultural
p10 el reportatge
p14 l'hemeroteca, efemèrides
p15 penya barcelonista, solució passatemps
p16 passatemps

torrebesses decideix

El passat 13 de desembre a Torrebesses, i juntament amb 168 municipis més, va tenir lloc la Consulta per la independència. L'acte havia estat organitzat per la Plataforma Torrebesses Decideix i comptava amb el suport d'entitats i l'Ajuntament, el qual va aprovar una moció a favor d'aquest acte per majoria absoluta. Els veïns i veïnes empadronats al poble majors de 16 anys estàvem cridats a votar SÍ, NO o en Blanc a la pregunta:

Està a favor que Catalunya esdevingui un Estat de dret, independent, democràtic i social, integrat en la Unió Europea?

El col·legi electoral va obrir-se a les 9h, amb la constitució de la mesa per part de la junta electoral local. Els més matiners ja s'esperaven per votar; durant el transcurs del matí va haver-hi un degoteig constant de votants, juntament amb visites de membres de plataformes d'altres pobles interessats en fer la consulta (Flix, Lleida,...), agents dels mossos d'esquadra vetllant per la seguretat de l'acte, persones a títol individual que volien seguir en directe l'esdeveniment i trucades de diferents mitjans de comunicació interessant-se per la participació.
Al migdia es varen enviar les primeres dades de participació a la Junta Electoral Nacional; seguint les notícies que ens arribaven de diferents indrets, es començava a entreveure una més que bona participació dels torrebessins, amb un percentatge de vot per sobre al d'altres pobles. La tarda va transcórrer sense cap incidència i a les 20h es va tancar el col·legi electoral i va iniciar-se l'escrutini. Aquests van ser els resultats:

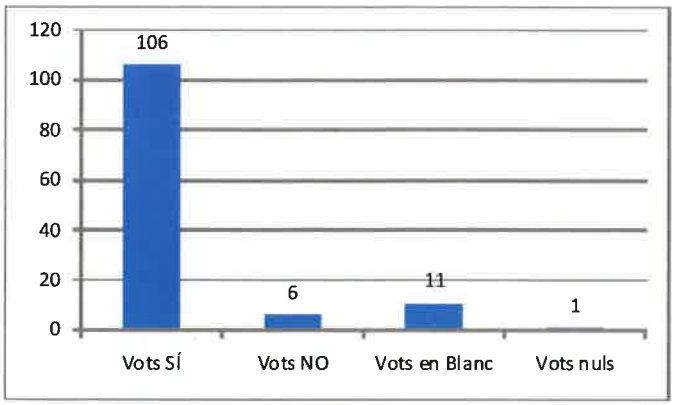

Com veiem, van comptabilitzar-se 124 vots on l'opció majoritària va ser la partidària del SÍ, amb 106 vots a favor; el No va recollir 6 vots, mentre que es van comptabilitzar 11 vots en blanc i 1 de nul. Vegem ara els percentatges de vot:

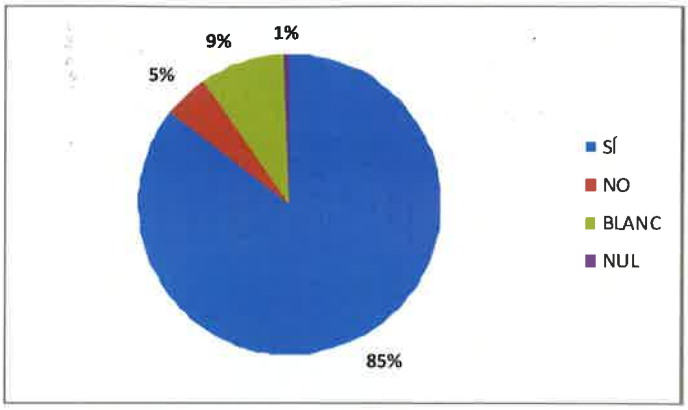

La victòria del SÍ fou una constant a tots els pobles de les Garrigues i resta del país, fins i tot en major proporció que al nostre poble. Una de les dades que més variaven eren les de la participació; a Torrebesses va votar el 45,9% de les persones amb dret per fer-ho, assolint la segona participació més alta de la comarca dels 14 pobles on es va realitzar la consulta. Aquesta dada és especialment significativa, si tenim en compte que l'organització de l'acte la van dur a terme persones no professionals, sense el suport d'organismes oficials i amb un pressupost baixíssim provinent de donacions de persones i associacions del poble. Aquesta dada és encara més rellevant si la comparem amb altres referèndums oficials realitzats al poble:

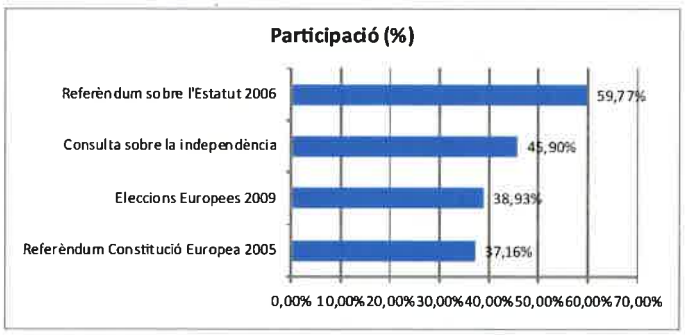

Un cop realitzat l'escrutini i enviats els resultats a la Junta Electoral Nacional, els assistents van poder brindar amb cava i degustar un exquisit pa de Sant Jordi.
Actualment, més de 250 municipis i ciutats de Catalunya ja han realitzat una consulta, donant opció a manifestar la seva opinió més d'1 milió de persones. El proper 25 d'abril i probablement en una data encara per determinar al mes de juny, es realitzaran dues onades de consultes més, on s'hi sumaran ciutats com Lleida, Girona o Tarragona i pobles com la Pobla de Cérvoles, l'Albagés, Tarrés o Juncosa.
Per finalitzar, des de Torrebesses Decideix volem agrair tot el suport rebut per part de persones i associacions del poble, ja que hagi col·laborat en l'organització, econòmicament, fent difusió de la consulta o amb els vostres consells. Al mateix temps, també volem felicitar-vos per aquesta demostració de democràcia participativa més enllà de partidismes i independentment de quina hagi estat la vostra opció de vot. Enhorabona a tots i totes!

Comarca	Població	Cens	Participació	Escrutats	Sí	No	Blanc	Nul
Garrigues	Arbeca	2.207	580 (26,28%)	580 (100%)	551 (95%)	14 (2,41%)	15 (2,59%)	0 (0%)
	Cervià de les Garrigues	731	253 (34,61%)	253 (100%)	241 (95,26%)	8 (3,16%)	4 (1,58%)	0 (0%)
	Fulleda	106	38 (35,84%)	38 (100%)	35 (92,11%)	1 (2,63%)	2 (5,26%)	0 (0%)
	Juneda	3.074	826 (26,87%)	826 (100%)	767 (92,86%)	20 (2,42%)	39 (4,72%)	0 (0%)
	La Floresta	155	98 (63,22%)	98 (100%)	91 (92,86%)	6 (6,12%)	1 (1,02%)	0 (0%)
	La Granadella	692	215 (31,06%)	215 (100%)	198 (92,09%)	7 (3,26%)	10 (4,65%)	0 (0%)
	Les Borges Blanques	5.156	1.580 (30,64%)	1.580 (100%)	1.504 (95,25%)	37 (2,34%)	38 (2,41%)	1 (0,06%)
	L'Albi	739	266 (35,99%)	266 (100%)	238 (89,47%)	8 (3,01%)	20 (7,52%)	0 (0%)
	TOTAL Garrigues	**12.860**	**3.856 (29,98%)**	**3.856 (100%)**	**3.625 (94,03%)**	**101 (2,62%)**	**129 (3,35%)**	**1 (0,03%)**
Segrià	Alfés	296	127 (42,9%)	127 (100%)	125 (98,43%)	2 (1,57%)	0 (0%)	0 (0%)
	Alcanó	219	73 (33,33%)	73 (100%)	68 (93,15%)	4 (5,48%)	1 (1,37%)	0 (0%)
	Torrebesses	272	124 (45,58%)	124 (100%)	106 (86,18%)	6 (4,88%)	11 (8,94%)	1 (0,81%)
	Sunyer	276	121 (43,84%)	121 (100%)	106 (87,60%)	9 (7,44%)	6 (4,96%)	0 (0%)
	Llardecans	474	176 (37,13%)	176 (100%)	155 (88,07%)	15 (8,52%)	6 (3,41%)	0 (0%)
	TOTAL Segrià	**1.537**	**621 (40,4%)**	**621 (100%)**	**560 (90,32%)**	**36 (5,81%)**	**24 (3,87%)**	**1 (0,16%)**
	TOTALS	**14.397**	**4.477 (31,09%)**	**4.477 (100%)**	**4.185 (93,52%)**	**137 (3,06%)**	**153 (3,42%)**	**2 (0,04%)**

Taula de resultats comarcals

l'ajuntament informa ...

L'hivern ja l'hem deixat enrere i ara anem cap al bon temps. Això es sinònim d'estada al carrer, i aquesta forma de conviure ens ha de servir per enfortir encarà més els llaços entre els veïns i, el Bolló ha d'esser un publicació que ens ha d'informar i això ens ha d'ajudar a enfortir aquests vincles.

Després de l'arranjament de la plaça de la Vileta ara li toca el torn, com heu pogut comprovar a l'Església Nova. L'obra consisteix en consolidar les parts amb més perill de caure i rejuntar les parets que es troben en mal estat, tot això ho podem fer mitjançant una subvenció del Pla Estatal d'Inversions Local "Plan Zapatero", el qual obliga al contractista que executa l'obra a contractar treballadors aturats. Al mateix temps que amb aquesta mateixa acció arreglarem també el mur del poliesportiu que dóna al carrer.

En aquest moments estem en el procés d'adjudicació de l'obra del Centre d'Interpretació de Construccions de Pedra Seca de la Vileta, aquesta obra l'hem de tenir acabada aquest 2010 i el finançament l'hem aconseguit d'Arquitectura i Paisatge, organisme que depén de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya, del programa europeu Feder i de l'Institut Estudis Ilerdencs de la Diputació de Lleida.

Com heu pogut comprovar ja s'han acabat les obres del carrer Portal, i amb aquestes obres hem pogut incloure la millora de dos punts en els que moltes vegades teníem avaries com són l'encreuament del carrer Portal amb la Pista i la Travessera del carrer Major, confiem que amb aquestes actuacions estalviarem molèsties als veïns i diners a l'Ajuntament.

Durant aquest dies un gabinet d'enginyeria de Lleida està realitzant una auditoria energètica de tots els equipaments municipals, bàsicament del consum de llum donat que aquest és molt elevat. Solament l'enllumenat dels carrers puja uns 1200 euros cada mes, creiem que cal estalviar i racionalitzar els costos. Els tècnics ja ens han fet alguna proposta que de ben segur portarem a terme aviat.

El mes de gener i durant tres dies varem tenir la visita d'uns estudiants de la Universitat Autònoma de Barcelona. Aquest grup va venir a fer una assignatura optativa de la carrera de arquitectura i van quedar fortament sorpresos de tot el patrimoni que tenim. Els estudiants eren majoritàriament catalans, encara que també n'hi havia de les illes Balears, i d'altres indrets d'Espanya.

Aquest passat mes de març els cinc pobles del Segrià Sec: Sarroca, Llardecans, Maials, Almatret i Torrebesses hem encarregat un estudi, amb el suport de la Diputació, sobre la possibilitat d'instal·lar empreses turístiques a la zona. Creiem que aquest a d'ésser un primer pas per revitalitzar aquest sector en la zona ja que tothom quan veu el nostre patrimoni ens diu que les possibilitats hi són, que cal valorar-lo i en algun cas restaurar-lo. Bé tot és començar!

Des del l'Ajuntament i mitjançant el Departament d'Agricultura aquest any també asfaltarem un altre tram de camí que estem negociant.

I per últim felicitar al nostre secretari en Cristian, que ha aprovat les oposicions i ens deixa per realitzar un curs d'administració local que durarà tres mesos.

fem salut

En aquest número volem donar uns quants consells sobre el greix en les dietes alimentàries i com aquests no contribueixen a la salut del cor.

Simplement cal escollir els aliments més sans. Cal adonar-se que hi ha aliments massa rics en greixos i que aquests no ens convenen.

Per què és bo menjar menys greix?

Menjar menys greix d'origen animal pot ajudar a reduir el nivell de colesterol a la sang. Això ajuda a prevenir que s'embossin les artèries per acumulació de matèria grassa.

Una dieta amb poc greix d'origen animal l'ajuda a perdre l'excés de pes. Això pot reduir la pressió arterial i les possibilitats de tenir diabetis.

Una dieta amb poc greix d'origen animal redueix el risc d'atacs cerebrals i algunes formes de càncer.

Greixos que es poden consumir amb moderació

Si hom ha d'afegir greix al menjar, ha de fer servir greixos no saturats, els quals es troben en aliments vegetals com els olis d'oliva, de cacauet o de gira-sol.

Greixos que s'han d'evitar

Piràmide de l'Alimentació saludable (SENC, 2004)

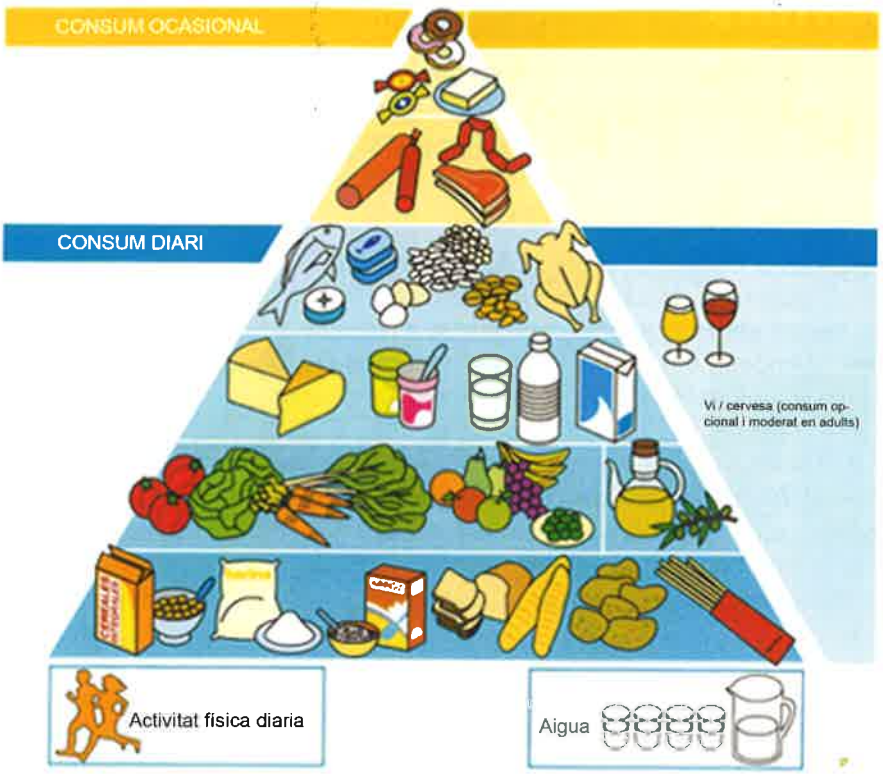

Cal evitar menjar greixos saturats perquè augmenten el nivell de colesterol.

La major part dels greixos saturats són de procedència animal. Es troben en aliments com la mantega, el llard, el formatge, la crema de llet, la llet sencera i el greix de la carn.

Els greixos saturats es troben també en alguns olis vegetals, com el de palma i el de coco.

I finalment també són saturats aquells greixos que es mantenen sòlids a temperatura ambient, com les pastilles de margarina.

Com donar gust al menjar sense afegir-hi greix

Cal condimentar la carn, el peix, el pollastre i les sopes amb herbes aromàtiques.

Cal amanir la verdura amb herbes aromàtiques, suc de llimona o vinagre.

Posar cebes, alls i pebrots per donar gust a les mongetes i a l'arròs és una altra forma de condimentar aquests aliments.

ARM
IL·LUSTRACIÓ
Dibuixos
Targetes
Cartells
logotips
Artur Ribes
685 89 44 81
arturribes@hotmail.com
arturribes.blogspot.com

dones

Aquest inici d'any ha estat marcat pel canvi de junta. Les dones sortints han estat: Eva, Mª Teresa, Pepita i Conxita i hi han entrat: Aida, M.Alba, Antonia i Pepita. Al febrer s'ha fet el Sopar d'Àguedes i Apl·lònies on hi van assistir una setantena de dones. Al març s'ha celebrat el Dia de la Dona Treballadora; per commemorar-ho, la Marina ens va fer una xerrada sobre les subvencions, pensions i associacions. A més a més, des de la nova Vileta es van llençar globus de color lila.

Recentment, hem fet el dinar de Sant Roc amb la festa que comporta: Festa de les disfresses.

Tant nens com grans es van disfressar i ens van fer gaudir a tots de la festa.

Carnestoltes i dinar de les Dones

jubilats

Tot i que aquest any no hem patit gairebé gens la boira, els pagesos d'aquest poble probablement hi trobaran un bon mirall en les paraules d'aquest poema que Ignasi Guiu Font va utilitzar per descriure el treball de la recol·lecció dels fruïts per produir el nostre oli.

Records de collir olives

Ignasi Guiu

Mirant com la boira dormia en el llit de la ribera
I el fred mullerenc es clavava dins els ossos
Quan aquell abric de gebre blanc portava l'olivera
I la flama encesa ens donava calor al voltant de la foguera
Arribava aquell dèbil raig de sol per entre els boscos

Escoltant embellesats aquells bonics cants dels ocells
Mentre el mantell blanc dels camps fugia
Arribaven aquells estols alegres d'estornells
Que com una brigada de soldats novells
A les ordres del capità esparver tots obeïen

Meravellós aquell paisatge que a nostres ulls estava
I en aquells caps glaçats donava vida
Mentre pujava i baixava aquella boira blanca
Uns grans repics de mans dins els caps brotava
A l'arribada dels atletes i el nou dia.

Quan el sol d'entre les bromes treia el cap
i vergonyós per nostres camps es passejava
les gràcies li donaven aquells camps ja mig glaçats
i d'aquella lluentor de calze platejat
al creador un càntic li entonava

Bonic record que a nostra ment retornes
Ja formes part de tot aquell passat
I de les fulles d'aquest llibre mig borroses
Encara s'hi troben amagades tantes coses
Que el pas del temps no ha pogut esborrar

Sí, els records donen vida i esperança
Per això és difícil els records poder oblidar
Ja formem part de la senyera blanca
Guarnida de quimera i esperança
d'un passat que mai no tornarà.

ampa

L'AMPA ens té acostumats a un ritme vertiginós pel que fa a activitats celebrades. Així doncs, questa vegada no podien ser menys i ens han fet passar l'estona entre rialles i terror.
El passat 25 d'octubre el Halloween va arribar a Torrebesses de la mà de la segona edició del nostre Passatge del terror. Gent d'arreu va venir a contemplar aquest túnel tant terrorífic que aquesta any va ampliar el seu recorregut abraçant el Castell i la plaça la Vileta. Vam poder veure vampirs, zombies, geperuts, morts vivents, bruixes, dimonis i tota una colla de personatges de la nit que ens feren passar una estona de por. En acabar els membres de l'AMPA feren entrepans calents que molts de nosaltres vam degustar, ja que aquell dia feia molt de fred.
També seguint amb les segones parts, aquest any es celebrà la segona Cursa de Catxarros en el marc de la Festa Major de Sant Sebastià. La cursa comptà amb una participació més alta que l'any anterior amb gairebé una trentena de concursants. Els premis s'atorgaren a tres categories:
· Rapidesa: Raul, Sarai, Gerard i Imma, els quals guanyaren un pernil i ampolla de cava.
· Extravagància : Isidre, Josep Francisco i Natalio amb l'obsequi d'un gall viu per engreixar.
· Originalitat: Pau, Pol, Isidre, Miquel, Josep, Àlex, que foren obsequiats amb un pernil i ampolla de cava.
Tots els participants i tothom que ho desitges van fruir dels premis en un sopar popular (no del gall!), en el qual es passà un vídeo i unes fotografies sobre els dos actes fins ara explicats. Aquestes presentacions foren elaborades per l'Araceli i l'Olga Gort.
No hem d'oblidar les rebudes que les mares, els pares, els nens i les nenes van preparar al Chambelan i a ses majestats els Reis Mags d'Orient, els quals van repartir nombrosos regals pels menuts i menudes i per totes aquelles que ja no ho són tant, però que de ben segur que s'han portat molt bé
Deixant de banda les activitats lúdiques, el dia 20 de desembre s'organitzà un mercadet per tal de recollir diners i cedir-los a La Marató de TV3 dedicada aquesta any a les malalties minoritàries.
Per cloure la jornada es féu cinema gratuït amb la pel·lícula "Las locas vacanciones familia Griswold"
Els dies 6 i 7 de març es realitzà la tradicional venda de plantes que anuncia l'arribada de la primavera.
Des de l'AMPA es dóna les gràcies per l'acollida dels seus actes i l'ajuda prestada.

Escena del Passatge del Terror

joves

Aprofitant aquest mitjà de difusió local, des de l'Associació de Joves del poble ens agradaria exposar dos temes que ens afecten a tots nosaltres.
El primer tracta sobre la Sala de Baix de l'Ajuntament. Aquesta sala és d'ús públic i, per tant, hi pot accedir tothom; això sí, amb unes condicions. Cada cop que des de l'Associació s'ha demanat permís per fer ús de la Sala de Baix se'ns ha dit clarament que la Sala s'ha de deixar amb bones condicions. Nosaltres, ho hem respectat però sembla que tothom no ho compleix. De fet, en tres o quatre ocasions ens hem trobat la Sala bruta, desordenada i plena de material de l'últim acte fet el dia i, fins i tot, setmanes anteriors. Per tant, el que demanem és una mica de responsabilitat a tothom que en faci ús ja que a ningú li agrada trobar-se els espais bruts a poques hores o minuts d'organitzar un altre acte.
El segon tema que volem esmentar és el projecte de fer cinema mensual al poble. Ja hem passat un parell de projeccions i volem donar les gràcies a la bona rebuda que ha tingut aquesta iniciativa. Us hi esperem en les pròximes sessions!

Instal·lacions
Ivan Flix
AIGUA, LLUM, CLIMATITZACIÓ, REGS, ENERGIA RENOVABLE
Mail: ivanflixp@hotmail.com - ivanflixp@gmail.com
c/Major 34
Torrebesses 25176
Tel/fax:973/126361 - 696047471

el reportatge

Orquestres de Torrebesses

Fa temps que venim anunciant que estem preparant un reportatge sobre aquelles orquestres que han format part de la història de Torrebesses. Abans de començar volem donar les gràcies a dues persones que ens han prestat material i el seu temps explicant-nos unes quantes coses sobre els músics torrebessins, la Paquita de cal Vela i en Josep de Cal Llarg.

Sembla ser que la primera orquestra que trobem al nostre poble té la seva data d'inici a principis del segle passat, concretament al 1911, quan el mestre i rector Joaquim Badia volgué formar una orquestra de vent, que pogués tocar en les festes del poble. La dificultat d'aquesta reia en dos entrebancs: la inexistència d'instruments i la desconeixença del solfeig.
Així doncs el mestre s'esmerçà a ensenyar l'art de la música als quinze joves que formaven la banda. Aquest es dedicaren a tocar en festes majors i també en les cerimònies religioses del poble. El fet de poder tocar en altres pobles els permetia guanyar uns diners per anar pagant els instruments de l'orquestra i per poder fer una sortida a l'any per festejar els seu gran esforç. Penseu que els desplaçaments fins als pobles on s'anava a tocar es feien a peu.
Aquesta primera banda serví d'exemple per les posteriors que anaren apareixent al llarg del segle XX.

Pels volts de 1930, aparegué la segona orquestra que rebé el nom de Jazz Luxe, la qual comptava amb instruments de vent i corda. Aquesta agrupació musical era formada per unes deu persones dirigides per en Ramon Arqué. Entre els personatges que en formaven part hi havia gent que ja havia tocat en d'altres orquestres amb anterioritat. La Jazz Luxe s'oferia com un conjunt per tocar en qualsevol acte musical i festes majors i aquests ja disposaven

Primera orquestra del poble formada el 1911

Targeta de l'Oquestra Jazz Luxe

de cotxe per desplaçar-se. La durada d'aquesta orquestra es perllongà fins als inicis de la Guerra Civil l'any 1936.
Enmig de l'ambient de postguerra, nasqué l'any 1952, la molt recordada Mar-i-Cel, la qual es presentava amb les següents línies:

"Muy sr. Nuestro. Al ofrecer a Vd. los servicios de la Orquestra Mar-i-cel no e presentamos una rquestra más, sino un conjunto de siete excelentes músicos que con un dominio instrumental y perfecta musicaclidad, han creado una agrupación que reúne las cualidades precisas e indispensables para la justa interpretación de las diversas modalidades que requieren toda clase de fiestas.
Esparando vernos favorecidos le saluda
La Orquestra".
Aquesta agrupació musical posseïa un tret que la diferenciava de les dues agrupacions anteriors i és que es comptava amb un vocalista en Pepe Casol, el qual alhora que cantava tocava les maraques.
El director era en Manuel Font Martí. L'orquestra tocava al Bar situar al carrer Emili Pujol, 7 i també a festes majors dels pobles veïns.
Segons un testimoni, "Arreu es parlava de l'orquestra Mar-i-cel amb gran furor, tothom n'estava content".
L'altre tret distintiu fou el fet de poder disposar de trajes especials per tocar i també de faristols, on deixar les partitures amb el nom de l'orquestra. Aquestes detalls donaven més serietat i uniformitat a l'orquestra.
La Mar-i-cel durà fins l'any 1960, moment en què es van dissoldre.

Encavalcant-se amb la Mar-i-cel, l'any 1957 va néixer l'orquestra La Rondalla, la qual només incloïa instruments de corda. El director era en Ramon Arqué Corominas i el mestre de nota en Bartolomé Florit, menorquí i acollit a Torrebesses.

Orquestra La Rondalla

La nota distintiva la varen donar les dues components femenines. Altrament, tres o quatre dels components del grup preparaven amb altres persones del poble però que no formaven part del grup i amb l'ajuda de la sra Mercè Sendrós, uns quants balls per cloure l'amenització de l'orquestra.
Aquesta orquestra com les altres també es dedicava a fer actuacions al poble i rodalies i finalitzà la seva representació l'any 1959.

En darrer lloc, però no pas amb menys importància, la última orquestra que va sorgir fou les Noves Estels l'any 1973. Les noves estels eren un grup integrament femení, menys el seu director, Joan Prim Vidal, el qual disposà del savi consell en la seva direcció del mestre Emili Pujol.
Aquesta agrupació fou composta per instruments de corda. Les Noves Estels feren també, com els seus antecessors, les seves representacions al nostre poble i als pobles veïns arribant fins i tot a Alcarràs.
La nota més emotiva respecte a aquesta grup, la podem situar el dia 6 d'octubre del 1974 en un concert realitzat al mas de Janet dedicat a l'obra del mestre Emili Pujol.

El pròxim número dedicarem aquest espai al mestre Emili Pujol, una peça clau en el mosaic de la música a Torrebesses.

l'article

L'article d'aquest número tractarà de l'escultor Josep Rué. En Josep Rué és fill de Torrebesses i tot i que no hi viu, hi passa nombroses temporades a l'any. El nostre escultor ha exposat des de l'any 1966 en nombroses galeries i sales. D'ell i de la seva obra n'han parlat més de 37 crítics i persones vinculades al món de l'art i l'escultura. La seva obra és reconeguda a l'estat espanyol, arreu d'Europa i Estats Units.
Aquí podem contemplar una petita mostra de la seva obra.

Entre les seves escultures trobem el Crist de ferro que es troba a la nostra ermita de Sant Roc. La seva obra es abstracta i pot arribar a tenir vàries interpretacions. com ell les descriu.

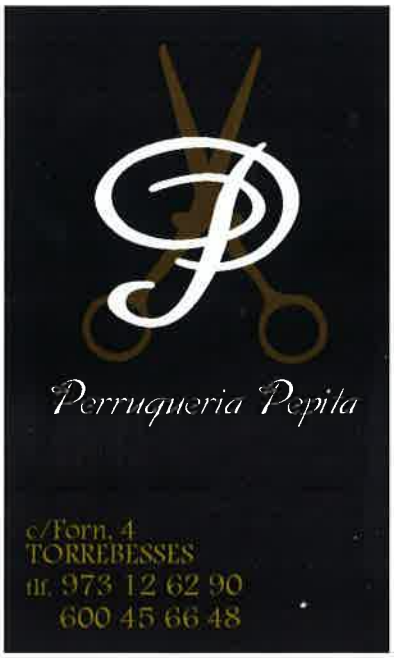

primavera cultural

Dissabte, 1 de maig

III Caminada Popular de Torrebesses. A partir de 9:00h Es recorrerà un itinerari per tal de donar a conèixer algunes de les construccions amb pedra seca més representatives del nostre municipi. Ens hi acompanyaran l'equip de recerca, documentació i catalogació d'aquestes construccions a les Garrigues i el Segrià, els quals ens ho explicaran tot sobre aquest patrimoni. Organitza: l'Ajuntament de Torrebesses.

Campionat de Videoconsola a la "Sala de Baix" de l'Ajuntament, a partir de les 16:00. Fins les 20:00 estarà reservada per a la mainada i a partir d'aquella hora concursaran els adults. A mig tarda berenar per tothom. Organitza: l'Associació de joves.

Dimarts, 4 de maig

Xerrada Gonzalo

Dissabte, 8 de maig

22:30h ***Cinema a la fresca***
Organitza: l'Associació de Joves

Diumenge, 9 de maig:

Neteja de safarejos a partir de 16:00h. Hi haurà berenar pels assistents. Organitza: l'Associació de Mares i Pares d'Alumnes de Torrebesses.

Dimecres, 12 de maig

A les 20:00h ***Xerrada sobre herències, successions i donacions***: formes de transmissió de béns i els seus efectes fiscals a càrrec del gabinet VSB Advocats i Assessors
Organitza: l'ajuntament de Torrebesses

Divendres, 14 de maig

Taller de música a partir de 20:30h a la sala de baix de l'ajuntament.
Organitza: l'Associació de Dones

Dissabte, 15 de maig

A les 17:00h Proclamació dels ***guanyadors del concurs de fotografia*** sobre la Pedra Seca. Tot seguit i fins les 20:00h ***exposició de les fotografies*** al Castell Palau.
A les 17:30 i fins les 20:30h Jornada de ***portes obertes al Museu*** Local.
Seguim amb el ***Taller de música*** a partir de 20:30h a la sala de baix de l'ajuntament.
Organitza: l'Associació de Dones.
Festa de Sant Isidre a l'Ermita de Sant roc a càrrec de la Parròquia.

Diumenge, 16 de maig

De 12:00 a 14:00h i de 17:30 a 20:00h ***Exposició de fotografies*** del concurs de la Pedra Seca al Castell Palau.
De 12:00 a 14:00h i de 17:30 a 20:00h Jornada de ***portes obertes al Museu*** Local
Exhibició dels assistents al ***Taller de música*** a la Sala de baix de l'Ajuntament a partir de les 19:00h

Dimarts, 18 de maig

A les 17:30h: ***Demostració de l'Escola d'Hosteleria*** a la sala de baix de l'Ajuntament
Organitza: l'Associació de Jubilats

Dissabte, 22 de maig

Tarda de Màgia a les 18:00h a la Sala de baix de l'Ajuntament.
Organitza: l'Associació de Joves.

Diumenge, 23 de maig:

Plantada d'arbres, a partir de les 10:00 sortirem de la Plaça dels pagesos. Organitzat per l'Associació de Mares i Pares d'Alumnes de Torrebesses.
Dibuix amb guixos a partir de les 17:30h pels carrers del poble. Organitza: l'ajuntament de Torrebesses.

Dissabte, 29 de maig

Campionat de botifarra, al magatzem del Fortunyo a partir de les 17:00 h. Tot seguit, Sopar i ball a la Sala de baix de l'ajuntament.
Organitza: la Societat de Caçadors l'Agrupació.

Josep Preixens i Mateu Esquerda

L'aprofitament històric de l'aigua a les terres de secà. El cas del municipi de Torrebesses en el context de la Vall Major.

Les terres relacionades amb la Vall Major - que transcorre per diversos termes, entre ells el de Torrebesses - han estat habitades des de temps remots.

Les tasques de recerca arqueològica han permès descobrir diversos llocs d'establiment, i recuperar tot un seguit de materials, que resulten imprescindibles per seqüenciar els diferents estadis d'ocupació. Gràcies a això avui es pot fer un mapa, si més no aproximatiu, amb els nombrosos assentaments de distintes èpoques, estesos per tota la vall i la seva àrea d'influència, i que reflecteixen la successió de les diferents etapes de poblament .

La presencia d'aigua al fons de la vall, en forma d'aiguamolls o corrents més o menys continues, ha estat un focus constant d'atracció de poblament:

Aquelles zones d'aiguamolls formaven rics ecosistemes on les primeres societats primitives de caçadors i recol·lectors trobaven els recursos necessaris per la seva subsistència.

Molt temps després, les terrasses de les seves ribes, constituïdes per fèrtils terres al·luvials, foren aprofitades per les comunitats prehistòriques de pagesos i ramaders.

L'arrelament d'aquells grups humans al territori, més la intensificació de l'agricultura, comportà l'augment de les poblacions, que bastiren amb el temps uns nous habitats, en poblats enlairats, no fugint mai de les àrees dels aiguamolls.

Les primeres civilitzacions històriques, els ibers i sobretot els romans, continuaren la tasca de colonització, sempre amb una relació directa amb l'existència d'aigua.

Fou amb la presencia islàmica quan noves tècniques d'irrigació transformaren les terres en regadius, que experimentaren un desenvolupament extraordinari.

Després de la reconquesta, i amb la repoblació, es formaren nous nuclis rurals a prop de l'aigua, nuclis que donaren peu als pobles actuals.

Així dons, el poblament de la Vall ha estat un procés continuat, on el pas de les diferents cultures sempre ha girat en torn d'un denominador comú: CERCANT L'AIGUA.

Tossal de la Mora. Bronze Final (1200 / 900 a.C.)

El cas de Torrebesses

Aquest fet peculiar de la Vall Major com a zona humida li ha creat al llarg del temps un ecosistema propi, totalment diferent al del clima àrid generalitzat a les terres seques de la comarca, condicionant la flora i la fauna a la presència de l'aigua, així com també el poblament humà, que l'ha aprofitat abastament al llarg del temps per a les seves necessitats.

En el cas del municipi de Torrebesses, cal destacar la importància de l'aigua que hi aflorava de forma natural com a factor determinant en la creació i ubicació del poble, i posteriorment com a element destacat del moviment pagès i quotidià dels seus vilatans: des dels bollons que subministraven aigua pel consum humà i del animals, fins a l'aprofitament del potencial hidràulic pels molins existents, passant pel servei vers algunes tasques domèstiques (rentar la roba per exemple), conreu dels horts familiars, o la introducció de cultius específics d'horta, com ara determinats arbres fruiters.

Malauradament, en l'actualitat, degut a les fortes sequeres i a un aprofitament desmesurat d'aquest recurs hídric vers conreus agrícoles aliens a la Vall, molts d'aquests aiguamolls es troben pràcticament escolats, qui sap si a l'espera de nous cicles de fortes precipitacions. Fins i tot ens trobem que, davant la carència i gracies a les noves tecnologies, es dóna la paradoxa d'haver de cercar l'aigua de boca a l'embassament d'Utxesa, la qual, bombejada, segueix la trajectòria inversa al curs natural.

Cova Fumada. Inicis de l'Edat del Bronze (1600 / 1200 a.C.)

Estudi i catalogació d'elements relacionats amb l'aigua al municipi de Torrebesses

Tot i els treballs continuats de recerca arqueològica esmentats anteriorment a les terres de la Vall Major, quedava un apartat del patrimoni que ha restat, incomprensiblement, desatès, degut -tal vegada- a la perdurabilitat fins a temps recents. És el que pertoca a la darrera etapa, la que va del repoblament fins a les dates més modernes, la que pertany a un "modus vivendi" camperol que en molts casos s'ha conservat pràcticament estancat en els darrers segles fins a la transformació agrícola de mitjans del segle XX, amb el pas ràpid i sobtat d'una pagesia dedicada principalment a l'abastiment propi cap a una altra de producció enfocada absolutament vers a la comercialització.

Sens dubte la introducció de la maquinària moderna (tractors, arreus i derivats), tingué un protagonisme cabdal en aquest canvi. Enfront als beneficis econòmics d'aital transformació, s'hi contraresta el detriment que significa l'abandó d'una cultura ancestral, i el perill de destrucció d'un ric patrimoni per aquesta agricultura modernitzada on quasi sempre

Sala de moles del Molí del Tomàs (medieval)

es prioritza la vessant pràctica i el rendiment econòmic immediat i que arracona (tret de contades excepcions) tot allò que porta el segell "d'antic".
Propiciades des de l'Ajuntament de Torrebesses, i de cara a la posta en marxa del Centre d'Interpretació de la Pedra Seca, s'han endegat diverses actuacions que permetran tenir un catàleg o inventari de les construccions rurals disseminades pel terme.
Una d'aquestes actuacions és l'estudi "L'aprofitament històric de l'aigua a la Catalunya seca i les perspectives de valorització actual. El cas del municipi de Torrebesses (Segrià), en el context de la Vall Major", que s'està realitzant actualment, a càrrec de la Universitat de Lleida, l'Institut Tecnològic de Lleida i el Museu de l'Aigua de Lleida.
El programa, a més d'elaborar el catàleg d'estructures conservades, planteja valorar i establir les possibilitats de contribució al desenvolupament local dels coneixements adquirits, buscant unes aplicacions directes de la recerca:
· Informació bàsica de suport per a la concreció d'un projecte de preservació i potenciació patrimonial del municipi de Torrebesses, en el qual s'han de complementar els valors del terme amb els del nucli urbà.
· Difusió dels elements i valors patrimonials relacionats amb l'aigua als secans a través de la publicació prevista en la recerca i de labors complementàries de difusió assumides per les entitats participants: exposicions, conferències, tallers de treball...
· Determinació de bases pràctiques per al desenvolupament d'iniciatives privades per a l'aprofitament productiu de l'aigua al secà, tant des del punt de vista agrícola, com ramader i altres.
· Viabilitat i interès per l'aprofitament de les instal·lacions de conservació i gestió de l'aigua tradicionals.
· Possibilitats d'utilització de les instal·lacions tradicionals com a reservoris d'aigua; rehabilitació, condicions de reforma, adaptació a noves necessitats tècniques...
· Un impuls de la sensibilització col·lectiva entorn al caràcter escàs de l'aigua a les Terres de Ponent i la importància actual dels coneixements històrics en la gestió del recurs.
Nosaltres, com a estudiosos vinculats amb els Amics de l'Arquitectura Popular, hem participat en aquest ambiciós estudi, responsabilitzant-nos de la realització del catàleg del patrimoni i l'enquesta etnogràfica.
A hores d'ara la nostra aportació el treball de recerca ha permès localitzar (gracies a la col·laboració de veïns de Torrebesses) un total de 271 elements relacionats amb l'aprofitament de l'aigua, disseminats pel terme.
Els podríem destriar en dos apartats concrets: el fons de la vall (la Major i les secundaries més importants) i els secans (terres dels vessants i plans superiors).
En aquest darrer apartat –al secà- hem localitzat i documentat, citant-ho ara a "groso modo", una cinquantena d'aljubs, una trentena de basses i una vintena de cogulles.
La resta d'elements inventariats corresponen a la vall: quasi un centenar i mig de pous, diversos trams de sèquia, bollons, molins, horts, safarejos, etc. Tots ells ens indiquen la importància cabdal que va tenir l'aprofitament de l'aigua subàlvia al transcurs del temps per la població resident a Torrebesses.

Agraïm la possibilitat que ens brinda l'equip del Bolló per plasmar en les pàgines de la revista un resum de les activitats que duem a terme en aquest municipi i esperem ampliar i poder detallar en pròximes edicions les característiques, estat de conservació i possibilitats de recuperació dels principals elements estudiats.

Sèquia al fons de la Vall Major (possiblement d'origen àrab)

Molí amb sènia (modern)

TORREBESSES 2010

2n Concurs de Fotografía de la pedra seca

Premi de temàtica local
(fotografies amb construccions situades al terme municipal de Torrebesses)

250€ + 75€ en material fotogràfic de qualsevol centre FOTOLLUM

Segon premi
100€ + 25€ en material fotogràfic de qualsevol centre FOTOLLUM

Primer premi
250€ + 75€ en material fotogràfic de qualsevol centre FOTOLLUM

Tercer premi
75€ + 25€ en material fotogràfic de qualsevol centre FOTOLLUM

1. **Participants:** Podran participar totes aquelles persones que ho desitgin, siguin fotògrafs professionals o aficionats, sempre que compleixin les bases del concurs.

2. Tema: **"La pedra i l'aigua"**. Una reflexió entorn les construccions de la pedra seca, i el seu ús en l'estil de vida rural.

3. Obres: Cada participant podrà presentar un màxim de tres fotografies. No s'admetran fotomuntatges.

Han de ser inèdites i no han d'haver estat premiades en cap altre certamen.

Les dimensions de les fotografies han de ser de 20x30. Aquestes podran ser reproduïdes de forma gratuïta en qualsevol de les botigues de fotografia **Fotollum**, i es presentaran muntades en cartró-ploma de 40x50cm. d'altra manera no s'acceptaran. Les fotografies han de portar al revers el títol, amb el qual es presenten i el lloc on han estat fetes. En cap cas, les fotografies portaran el nom de l'autor. Cada fotografia anirà acompanyada d'un sobre tancat amb el títol de la fotografia, al seu interior hi constarà: el títol de la fotografia; el nom i cognom de l'autor; l'adreça i telèfon del mateix.

4. **Jurat:** Estarà format per arquitectes, historiadors i fotògrafs. El jurat podrà declarar desert el premi si es dirimeix que les fotografies no abasten la qualitat esperada i suficient. La seva resolució serà inapel·lable.

5. **Fotografies guanyadores:** Aquestes esdevindran propietat de l'ajuntament de Torrebesses, el qual es reserva els drets d'exposició i reproducció.

De totes maneres, es farà explícit el nom de l'autor, tal i com requereix la llei de propietat intel·lectual.

6. Les fotografies que no hagin estat premiades podran ser recollides durant els 90 dies posteriors a la data de proclamació dels premis. Passat aquest termini, les obres que no hagin estat retirades passaran a formar part de l'arxiu fotogràfic de l'Ajuntament de Torrebesses.

7. L'organització es reserva el dret de resoldre els casos no previstos en aquestes bases.

8. La participació en el concurs pressuposa l'acceptació d'aquestes bases.

9. Les fotografies es poden presentar a qualsevol de les botigues de **Fotollum** ubicades a les següents adreces:

Av. D'Alcalde Porqueres,34.- Lleida
C/ Magdalena,13.- Lleida
Av. d'Artesa,13.- Lleida
C/Camí de Corbins,2.- Lleida
C/ d'Arbeca,2.- Mollerussa

També poden presentar-se directament a:
Ajuntament de Torrebesses:
C/ Portal,3.
25176 Torrebesses (Lleida)

Les fotografies es podran presentar fins el dia **30 d'abril** de 2010.

El **nom dels guanyadors** es farà públic el dia 15 de maig, en la inauguració de l'exposició amb les millors fotografies del concurs.

Per qualsevol dubte o consulta us podeu adreçar a l'Ajuntament de Torrebesses:

C/Portal, 3.
25176 Torrebesses (Lleida)
Telèfon: 973 126 059
ajuntament@torrebesses.cat
www.torrebesses.cat

Organitza: Ajuntament de Torrebesses

Col·labora: "la Caixa" · Institut d'Estudis Ilerdencs · Consell Comarcal del Segrià · Fotollum Digital · Diputació de Lleida

l'hemeroteca

En el Bolló núm.4 (novembre del 2008) us presentàvem la secció de l'Hemeroteca, secció on hem publicat una sèrie de notícies de principis del segle passat aparegudes en diferents diaris lleidatans. La primera notícia feia referència a la victòria de la dreta a les eleccions municipals del 1934; la següent parlava d'una donació de l'Ajuntament de Torrebesses a un Comissari del POUM en suport a les milícies antifeixistes; la tercera la vam extreure del diari anarquista Acracia i feia referència a un fets indeterminats sobre ordre públic.
Vegem ara la darrera referència al nostre poble trobada al fons de premsa digitalitzada de l'Arxiu de Lleida.

La notícia data del 21 de desembre del 1905, la referència més antiga trobada fins ara en premsa i prové de la revista satírica i política Satanàs. La

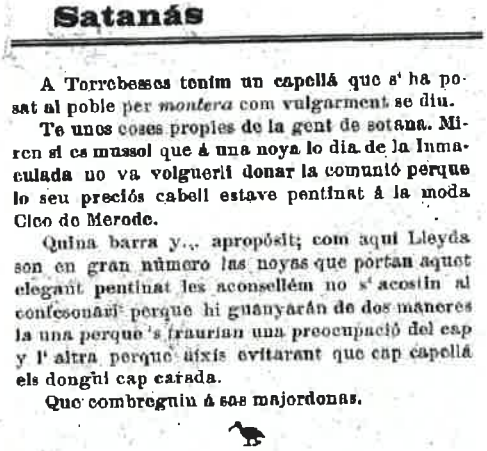

Satanás

A Torrebesses tenim un capellá que s' ha posat al poble per *montera* com vulgarment se diu.

Te unes coses propies de la gent de sotana. Miren si es mussol que á una noya lo dia de la Inmaculada no va volguerli donar la comunió perque lo seu preciós cabell estave pentinat á la moda Cleo de Merode.

Quina barra y... apropósit; com aquí Lleyda son en gran número las noyas que portan aquet elegant pentinat les aconsellém no s' acostin al confesonari perque hi guanyarán de dos maneres la una perque 's fraurian una preocupació del cap y l' altra perque aixís evitarant que cap capellá els dongui cap carada.

Que combreguin á sas majordonas.

revista tenia una periodicitat setmanal (a la portada asseguraven que "al menos sortirà de l'infern un dissabte per l'altre"). Com veurem, el català que utilitzen és anterior a la normativització de la llengua i la publicació de les obres de Pompeu Fabra.

En aquest cas, com veurem, a qui li toca el rebre és al capellà del poble. La nota explica com aquest es va negar a donar la comunió a una noia del poble perquè portava un pentinat modern. El que queda clar es que als redactors de "Satanàs" no els va agradar massa aquest fet; també suposem que, a jutjar pel nom de la revista, tampoc els hi agradaven massa la gent de missa en general...

efemèrides

Fa 243 anys de la primera referència a l'escola al nostre poble

En l'efemèride d'aquesta edició us presentem el primer document escrit de l'existència i voluntat de tenir escola a Torrebesses. Aquesta referència la trobem a l'escrit en forma de testament que té data de 2 d'octubre de 1767, on el sr. Jaume Joan Esteve disposa part de la seva herència a la creació d'un benefici de Capellania, és a dir, un espai on els nens (no nombra les nenes, però esperem que també les acollissin) poguessin aprendre d'escola. Aquesta ensenyament dedicat a Sant Miquel Arcàngel, havia de ser dirigit pel capellà del poble. Els horaris havien de comprendre classes matí i tarda i s'especificava que diàriament per la tarda havien d'incloure almenys un quart d'hora de doctrina Cristiana.
Així doncs, els pares que volien que els seus fills anessin a escola, no tenien cap més remei que acceptar les classes de religió, no tenint l'oportunitat com avui dia d'escollir entre ètica o religió.

El document diu així:
".....Havent considerat amb natural reflelcsió i entenlment la molta necesitat que hi ha en aquet poble de Torrebesses de sacerdot, tant per l'assistència en l'església, com per falta d'ensenyament d'escola i educació en els minyons, vull i mano que del meu usdefruit que consisteix, en diners en espècie dels que s'ha de fundar un Bnefici de capellania en dita parroqueial església de Torrebesses, baix l'invocació de Sant Miquel Arcàngel amb l'oblidgació que dit capellà es obtentor de dit Benefici i té d'ensenyar matí i tarda a les hores acostumades a l'escola . menos los dias de festa a tots els minyons que voldran aprendre a llegir i escriure i que voldran los seus pares enviar i totes les tardes deuran ensenyar los rudiments de la doctrina Cristiana a lo menos per l'espai d'un quart d'hora...".

penya barcelonista

En el darrer article explicàvem als lectors/es del Bolló que els objectius més immediats eren realitzar els tràmits per a legalitzar la penya i adquirir 3 carnets de soci del FC Barcelona. En la darrera junta del club, celebrada a Vic a finals de gener, es va reconèixer la Penya Barcelonista de Torrebesses com a penya oficial del club. Per altra banda, també informem que tots/es els socis de la penya tenen a la seva disposició els 3 carnets del Barça, els quals permeten anar a veure qualsevol partit amb un descompte del 20%.

La Penya, durant els darrers mesos, ha organitzat o participat en 3 activitats més:

- Presentació de la Penya Barcelonista de Torrebesses als seus socis/es, amb la realització d'un sopar popular on van assistir una vuitantena de persones i on vàrem fer entrega dels carnets de penyista. La festa va acabar amb música i servei de barra pels assistents.
- Autocar al partit FC Barcelona - Màlaga, on una vintena de membres de la penya van desplaçar-se fins al Camp Nou. Els assistents a l'encontre de lliga van veure com el nostre equip derrotava a l'equip andalús per un ajustat 2-1, en un estadi a vessar.
- Torneig de futbol 7 organitzat per la Federació de penyes barcelonistes de la província de Lleida i celebrat els dies 1 i 2 d'abril. La penya de Torrebesses va participar-hi amb un equip en la categoria "benjamí".

Visió de les grades del Camp Nou

Actualment, la Penya ja compta amb 120 persones associades. Durant els propers mesos es realitzaran els carnets de penyista que resten. També es treballarà per a poder fer la inauguració oficial al Camp Nou, amb la penjada d'una placa amb l'escut de la Penya a un dels accessos de l'estadi.
Us recordem que si esteu interessats/des en fer-vos socis/es de la PB de Torrebesses, només us heu de posar en contacte amb qualsevol membre de la junta; les dades necessàries són el nom, cognoms i DNI. El cost anual d'associar-se és de 20€.

passatemps

Resposta al passatemps anterior:
1.- globus del Real Madrid
2.- copa
3.- tatuatge al braç de la Sandra
4.- Ronaldinho al costat del Natalio
5.- disfressa de Wally
6.- Josep Manel de la bessona
7.- Elvis Presley damunt de l'escenari

Els més ràpids:
Jordi Suñol
Alicia Masip
Àngels López

passatemps

Diputació de Lleida

Troba les 7 diferències i envia un correu a la nostra adreça electrònica!
elbollodetorrebesses@hotmail.com